

בש"פ 4849/15 - מדינת ישראל נגד אייל ברכה, אייל מזרחי

בבית המשפט העליון

בש"פ 4849/15

לפני:

כבוד השופט נ' סולברג

המבקשת:

מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבים:

1. אייל ברכה
2. אייל מזרחי

בקשה רביעית להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996

בשם המבקשת:

עו"ד עדי שגב; עו"ד חיים שוויצר

בשם המשיב 1:

עו"ד אבי עמירם

בשם המשיב 2:

עו"ד יובל זמר

החלטה

1. בקשה רביעית להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996.

2. כתב האישום מייחס למשיב 1 בחמישה אישומים עבירות של סחר בנשק ואמצעי חבלה בהיקפים גדולים. מעצרו של המשיב 1 הוארך בהסכמה למשך 90 ימים נוספים (החלטה מיום 14.7.2015).

3. לגבי המשיב 2: על-פי כתב האישום, שוחח סוכן משטרת סמוי עם המשיב 1 לגבי עסקאות של סחר באמצעי לחימה, לרבות לבנות חבלה, מטעני חבלה, רימוני רסס וטילי לאו. ביום 24.11.2013 לפנות ערב נפגשו הסוכן והמשיב 1 במסעדה בגדרה לצורך קידום העסקה. במהלך הפגישה התקשר המשיב 1 למשיב 2 ושוחח עמו. בגמר השיחה מסר

עמוד 1

המשיב 1 לסוכן את מספר הטלפון של המשיב 2 ואמר לו לקבוע עמו פגישה על מנת לקבל ממנו ארבעה מטעני חבלה. בהמשך, התקשר אפי, שוטר שאליו חבר הסוכן, אל המשיב 2, וזה הנחה אותו להגיע לכתובת ברחוב סנהדרין 38 בחולון לצורך מימוש העסקה. בהגיעו למקום המפגש בשעת ערב, קיבל אפי מאת המשיב 2 ומאת הנאשם 3 בכתב האישום, שקית ובתוכה ארבעה מטעני חבלה שאותה הוציאו ממכונת מסחרית מסוג ניסן. כל מטען מארבעת המטענים הורכב משתי לבנות חבלה (מס' נפיץ/97) ומערכת הפעלה תואמת.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המבקשת בקשה להורות על מעצרו של שני המשיבים ושל הנאשם השלישי עד תום ההליכים המשפטיים, בטענה כי ישנן ראיות לכאורה טובות להוכחת אשמתם של השלושה, כי קמה לחובתם חזקת מסוכנות, מסוכנות אשר נלמדת גם מנסיבות כתב האישום, לפיהן סחרו במטעני חבלה ומערכות הפעלה בחוצות העיר. עוד נטען בבקשה לקיומה של עילת מעצר שעניינה בחשש לשיבוש הליכי משפט, וצוין כי לחובת המשיבים עבר פלילי מכביד, בגינו ריצו עונשי מאסר בפועל. בכל אחד מתשעת חודשי המעצר הראשונים התקיימה ישיבה אחת. בראשונה נדחה ההמשך כדי שתומצא רשימת עדים סופית; בשנייה, ביקשה ב"כ המשיב 1 דחייה, משום שהחלה רק אז לייצג את המשיב 1 וטרם קיבלה את כל חומר החקירה לידיה; בשלישית, שבה וביקשה ב"כ המשיב 1 לדחות את הדיון, לאור חומר החקירה הרב; ברביעית, שוחרר סנגורו של המשיב 2 מטעם הסנגוריה הציבורית מייצוג, משום שהמשיב 2 מינה עורך דין לייצגו באופן פרטי. עניינו של הנאשם 3 הסתיים בגזר דין. בחמישית, נתבקשה דחייה מאת ב"כ המשיב 1, לאור החלפת הייצוג והחומר הרב בתיק. בהסכמת ב"כ המשיב 2 וב"כ המבקשת נעתר בית המשפט המחוזי לבקשה; בששית, טענו ב"כ המשיבים כי קיבלו הודעה על כך שיש חומר חקירה נוסף, ועל כך שרשימת חומר החקירה אינה מסודרת. ב"כ המבקשת השיב את אשר השיב, ובית המשפט הורה למבקשת להמציא לב"כ המשיבים רשימה עדכנית של חומר החקירה, וכמו כן הורה על מעצרו של המשיבים עד למתן החלטה אחרת. בשביעית, הודיע המשיב 2 כי פיטר את סנגורו, ובמקומו מינה את עו"ד זמר. שניים אלו לא נכחו בדיון. לבקשת ב"כ המשיב 1 נדחה המשך הדיון למועד אחר; בשמינית, הודיע עו"ד זמר, ב"כ המשיב 2, כי קיבל את חומר הראיות מהסנגור הקודם, ויחד עם זאת טען כי הוא רוצה ללמוד חומר חקירה בתיק נוסף הקשור למשיב 1 וביקש לדחות את הדיון. חרף התנגדות ב"כ המבקשת, נעתר בית המשפט לבקשה, ודחה את הדיון בהדגישו כי זוהי דחייה אחרונה. בתשיעית, הודיע ב"כ המשיב 1 כי מכיון שהמשיב 1 עצור בתיק אחר עד תום ההליכים הוא מסכים גם בתיק זה למעצר עד תום ההליכים, וכך הורה בית המשפט. ב"כ המשיב 2 הסכים לקיומן של ראיות לכאורה, אך טען כי מאחר וחלקו של המשיב 2 שולי, יש לשלוח אותו לשירות המבחן על מנת לבחון אפשרות שחרורו לחלופת מעצר. בית המשפט עיין בחומר החקירה וקבע כי חלקו של המשיב 2 איננו שולי, בציינו כי המשיב 2 נתן לשוטר הסמוי ארבעה מטעני חבלה לרבות הוראות להפעלתם. בית המשפט ציין את מסוכנותו הגבוהה של המשיב 2, ואת התחזקותה נוכח עברו הפלילי, והורה על מעצרו עד תום ההליכים. בחלוף תשעה חודשי מעצר, האריך בית משפט זה (כב' השופט י' עמית) בהחלטה מיום 20.10.2014 את מעצרו של המשיב 2 ב-90 ימים, בשים לב לחומרת המעשה המיוחס לו, לעברו הפלילי ולכך שהוא הולך לכאורה "ומשתדרג" בעולם העברייני. בית המשפט ציין כי אין לזקוף לחובת המבקשת או בית המשפט את התמשכות ההליכים, משום שחלק עיקרי מן העיכוב נבע מחילופי ייצוג ובקשות דחיה חוזרות ונשנות מצד ההגנה. עוד ציין בית המשפט כי עיקרו של חומר החקירה הועבר להגנה במועד, כך שלא הייתה מניעה להתארגן ולגבש כתב הגנה גם בטרם קבלת תמלילי החקירות, בשים לב לכך שתקצירי החקירות נמסרו להגנה ללא עיכוב. משלא הסתיים משפטם של המשיבים בתקופת הארכת המעצר הראשונה, האריך בית משפט זה (כב' השופט צ' זילברטל) בהחלטה מיום 14.1.2015 את מעצרו של המשיב 2 בהסכמתו, ב-90 ימים נוספים, וכמו כן האריך גם את מעצרו של המשיב 1. גם במסגרת הארכת המעצר השנייה לא הסתיים המשפט, ובית משפט זה (כב' השופט י' עמית) האריך את מעצרו של שני המשיבים ב-90 ימים נוספים בהסכמתם.

5. לאחר ישיבת ההקראה, ביום 26.1.2014, נדחה ההמשך שוב ושוב כמתואר לעיל, עד אשר נקבעו 4 מועדי הוכחות. הראשון שבהם בוטל מטעמי בית המשפט. שני מועדים נוספים במהלך חודש דצמבר 2014 נשמעו כסדרם,

ושני מועדים נוספים בחודש דצמבר נדחו על-ידי ב"כ המשיב 1 ותחתם נקבעו שני מועדים בחודש מרץ. מועד הוכחות נוסף ליום 21.1.2015 בוטל לבקשת המשיב 2, ובדיון תזכורת נקבעו שלושה מועדי הוכחות נוספים על שני אלו שהיו קבועים לחודש מרץ. לשיבת הוכחות ביום 4.2.2015 לא התייצב ב"כ המשיב 2, וב"כ המבקשת טען כי למרות שנדחתה בקשתו לבטל את הדיון, עשה ב"כ המשיב 2 דין לעצמו ולא התייצב. ב"כ המשיב 1 הודיע כי לאור העובדה שלב"כ המשיב 2 קבוע מועד הוכחות בתיק אחר ביום 9.2.2015 הוא מבקש שבאותו מועד תתקיים ישיבת תזכורת במקום הוכחות. בהחלטתו, סקר בית המשפט המחוזי את התנהלותו של ב"כ המשיב 2 בציינו כי זה שלח הודעה כי לא יוכל להתייצב גם לשני מועדים נוספים שכבר נקבעו. על מנת שלא להשחית את זמנם של בית המשפט ושל העדים, ביטל בית המשפט המחוזי את המועדים הקבועים הנ"ל, ותחתם קבע שלושה מועדי הוכחות נוספים ליום 15.2.2015, 12.4.2015 ו-21.4.2015. למועד ההוכחות שנקבע ליום 15.2.2015 לא התייצבו ב"כ המשיבים. ב"כ המבקשת ציין כי בבוקרו של יום התקבלה בקשה מטעם ב"כ המשיב 2 לביטול הדיון מאחר והוא חולה, וזאת מבלי שהוצגו אישורים רפואיים. ב"כ המשיב 1 הודיע כי יגיע לקראת הצהריים. בהחלטתו חזר בית המשפט וציין את אופן התנהלותו של ב"כ המשיב 2 ואת אי-התייצבותו לדיונים, באומרו כי נעשו מאמצים רבים לשמוע את התיק, אך הדבר לא הסתייע, לא בעטיו של בית המשפט ולא בעטיים של באי-כוח המבקשת. ב"כ המשיב 2 לא יתייצב גם לדיונים שנקבעו לימים 3.3.2015 ו-11.3.2015 כשבשניהם ביקש יום לפני הדיון לבטל את הדיון מפאת מחלה. בקשתו אלו לא גובו באישורים רפואיים ונדחו. בהחלטתו מיום 11.3.2015 ציין בית המשפט המחוזי בין היתר, כי "טרם הדיון שהתקיים ביום 21.1.15 ביקש עו"ד זמר לפטור אותו מהתייצבות לדיון מאחר והוא יוצא לחופשה בחו"ל. בהחלטתו מיום 14.1.15 פטרתי את עו"ד זמר מהתייצבות לדיון שנקבע ליום 21.1.15, הותרתי את הדיון על כנו וקבעתי כי במועד זה יקבעו מועדי הוכחות נוספים. חרף האמור, ביום 21.1.15 לא התייצב עו"ד זמר ואף לא התייצב מי מטעמו על מנת שמועדי ההוכחות שיקבעו יהיו בהתאם ליומנו. ביום 21.1.15 נקבעו שלושה מועדי הוכחות נוספים לאלה אשר היו קבועים ליום 3.3.15 ו-11.3.15 והם: 4.2.15, 9.2.15 ו-19.3.15. ביום 4.2.15 לא התייצב עו"ד זמר לדיון ההוכחות בשל מועד הוכחות שנקבע לו מאוחר יותר בפני הרכב בראשותו של כב' השופט שפירא בבית המשפט המחוזי בחיפה. כמו כן, הודיע עו"ד זמר כי ביום 9.2.15 וביום 19.3.15 לא יתייצב בבית המשפט מאחר ועליו להתייצב בפני בית המשפט המחוזי בחיפה. בנסיבות אלה, ועל מנת לאפשר לנאשם להיות מיוצג, נקבעו מועדי הוכחות נוספים ליום 15.2.15, 12.4.15 ו-21.4.15. ביום 15.2.15, יום א', לא התייצב עו"ד זמר לאחר שהודיע בשעה 08:15, כשהדיון היה קבוע לשעה 09:00, כי חלה ביום חמישי. למותר לציין כי לא הוגשה כל בקשה קודם למועד ההוכחות, הנאשמים הובאו על ידי שב"ס, ב"כ המאשימה התייצבו ועדים שהוזמנו על ידי המאשימה. בכך לא די, וביום 3.3.15 לא התייצב עו"ד זמר לאחר שהגיש בקשת דחייה אשר נדחתה בטענה כי הוא נפגע בתאונת גלישה ומרותק למיטתו. הבקשה הוגשה ביום 2.3.15 ולא צורף לה אישור רפואי. ביום 5.3.15 נשלח אישור רפואי ולפיו עו"ד זמר הגיע לבית חולים מאיר ביום 1.3.15 בשעות הערב ושוחרר בו ביום עם המלצה ל-3 ימי מחלה. גם לדיון שנקבע להיום לא התייצב עו"ד זמר לאחר שהגיש בקשה אתמול ולפיה היה מרותק למיטתו עד ליום 8.3.15. הבקשה, כאמור, הוגשה אתמול בשעות הצהריים ולפי הנטען בה, סובל עו"ד זמר מכאבים ונוטל משככי כאבים חזקים המשפיעים על ערנותו. לבקשה לא צורף אישור רפואי ואי לכך נדחתה. על פי בירור שנערך על ידי המאשימה, הופיע עו"ד זמר ביום 9.3.15 בפני ועדת שחרורים בכלא צלמון ובשני תיקים נוספים בבית משפט השלום בחיפה אתמול".

6. אחר הדברים האלה, ביום 21.4.2015 נשמעו עדויותיהם של שלושה עדי תביעה. ביום 14.5.2015 ביקש ב"כ המשיב 1 לדחות את מועד ההוכחות הקבוע ליום 20.5.2015, בשל יציאתו עם משלחת צה"ל לפולין, והצורך להתייצב ליום הכנה במועד הדיון. לדבריו, לא מספיקה נוכחותה של עורכת דין אחרת שמייצגת גם היא את המשיב 1. בית המשפט דחה את הבקשה מפאת אורכה של תקופת המעצר. ב"כ המשיב 1 הגיש בקשה לעיון מחדש, בציינו כי בלאו הכי הוארך מעצרו של המשיב 1 ב-150 ימים בתיק אחר, והוא נתן את הסכמתו להארכת המעצר בתיק זה ב-60 ימים. בית המשפט נעתר לבקשה וקבע מועד נוסף. בשני מועדים נוספים נמשכה עדותו של עד תביעה. ביום 10.6.2015 ביקשה ב"כ המבקשת לבטל את דיון ההוכחות שהיה קבוע למחרת, משום שרק בערבו של יום הודיע ב"כ המשיב 1 כי

הוא מוותר על העדתם של כל עדי התביעה שהיו אמורים להתייצב ולהעיד. ב"כ המבקשת ציינה כי ניסתה לזמן בהתראה קצרה את ארבעת עדי התביעה שנותרו, אולם ללא הצלחה. בית המשפט המחוזי ביטל את דיון ההוכחות, ותחתיו התקיימה ישיבת תזכורת שבה נקבעו שלושה מועדי הוכחות נוספים, ועוד חמישה מועדים להוכחות, אם יתפנו ביומן בית המשפט.

7. בבקשה דנן נטען על מעורבותם העמוקה של המשיבים בעולם הסחר במטעני חבלה. מדובר במטעני חבלה עם מערכות הפעלה תואמות שבכוחם לגרום למוות. מסוכנותם הגבוהה של המשיבים נלמדת מנגישותם למטעני חבלה ומיכולתם להוציא לפועל עסקאות מסוג זה. אמנם המשיב 1 "מאפיל" על המשיב 2 מבחינת היקף הפעילות, אך מעשיו הלכאוריים של המשיב 2 עומדים בפני עצמם ומלמדים על מסוכנותו הרבה. לחובת המשיב 2 עבר פלילי בעבירות סמים ורכוש, בגין ריצה עונשי מאסר. לטענת ב"כ המבקשת, לאור המסוכנות הרבה, אין חלופה שתסכון. ב"כ המבקשת טען על 4 מועדי הוכחות שהתבטלו (לשניים מהם התייצבו עדים), בשל התנהלותו של ב"כ המשיב 2 שלא התייצב על דעת עצמו. לעת הזאת קבועים שלושה מועדי הוכחות נוספים לחודש ספטמבר ואוקטובר.

8. ב"כ המשיב 2 טען כי חלק לא מבוטל מן העיכוב נבע מהעדר תעודת חיסיון ומן העובדה שלא כל חומר החקירה נמסר. זכותו של כל נאשם לנהל את הגנתו כשכל החומר פרוש לפניו, והיה צורך לעיין בחומר חקירה מתיק אחר נגד המשיב 1 משום שמדובר באותה הפעלה ובאותם סוכנים. לדברי ב"כ המשיב 2, במקום להיתפס לדבר מחלתו, היה צריך לזקוף לחובת המבקשת את המחדל שבאי המצאת חומר החקירה. ישיבת הוכחות אחת גם בוטלה ביוזמת בית המשפט. המשיב 2, הריהו כעכבר היושב על גבו של פיל, הוא המשיב 1, שהוא עבריין ותיק בתחום האמל"ח ובתחום הסמים. חלקו של המשיב 2 קטן ביותר. נעשו ניסיונות גישור, והוצעה הצעה שהפרקליטות דחתה, אך לא טרחה להודיע לב"כ המשיב 2. ב"כ המשיב 2 מציין כי מדובר בעבירה חמורה, אך מן הראוי להתחשב בתקופה הארוכה שהמשפט מתנהל, כשבמקביל חושש המשיב 2 מהתפרקות משפחתו. ב"כ המשיב 2 ציין בהקשר זה את מצב בנותיו התאומות ואת מצבה של אשתו של המשיב 2.

9. פירטתי את השתלשלות ההליכים בתיק על מנת להראות כיצד זה הגענו עד כה, להארכת מעצר רביעית לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. בהארכת המעצר הראשונה, כמצוין לעיל, נדרש בית משפט זה (כב' השופט י' עמית) לעיכובים שחלו עד אז, וקבע כי אין לזקוף את העיכוב לחובת המבקשת או לחובת בית המשפט. משכך, אין עוד מקום לב"כ המשיב 2 "למחזר" טענות בעניין זה, אשר לובן, ונקבע בו מה שנקבע. אין מנוס אלא להישיר מבט ולראות נכוחה את כל אותן ישיבות הוכחות שבוטלו. זמן שיפוטי יקר ירד לטמיון, ומעצרו של המשיב 2 הולך ונמשך. תשובותיו של ב"כ המשיב 2 יכולות להניח את הדעת רק במקצת. בחלק הארי, נסתתמו טענותיו. על כל פנים, לא היה בדבריו כדי לסתור דבר מן הדברים שנכתבו בהחלטת בית המשפט המחוזי כמצוטט לעיל.

10. חרף האמור על אופן התנהלות ההגנה, ואחרי ככלות הכל, מדובר בהארכת מעצר רביעית, והדעת לא נוחה מכך שמשפטו של המשיב 2 הולך ונמשך כשהוא נתון במעצר מזה למעלה משנה וחצי. גם מצב משפחתו מעיק. אמנם המסוכנות רבה, העבר הפלילי נזקף לחובתו, גם עונשי המאסר שריצה, ודרך הכלל הידועה בכגון דא היא מעצר עד תום ההליכים. ברם, יש צורך לסיים את משפטו של המשיב 2 בהקדם (גם ב"מחיר" שינוי סדר העדים ביחס למשיב 1, שנתון ממילא במעצר בתיק אחר, ועניינו חמור יותר מזה של המשיב 2). על פני הדברים, יריעת המחלוקת בין ב"כ הצדדים במה שנוגע למשיב 2, איננה מאוד רחבה. יתכן שבמקביל לישיבות הוכחות כדאי לשוב ולמצות הליך של גישור. על כל פנים, לגבי הבקשה הנדונה, החלטתי להעטר לה, ויחד עם זאת להורות לשירות המבחן להגיש תסקיר מעצר על אודות

המשיב 2, ובגדרו לבדוק אפשרות של חלופה למעצר, אם וכאשר לא יסתיים המשפט בתקופת הארכת המעצר הרביעית, ותוגש בקשה חמישית להארכת המעצר ב-90 ימים נוספים.

11. החלטתי אפוא להורות על הארכת מעצרו של המשיב 2 ב-90 ימים החל מיום 23.7.2015 או עד למתן פסק דין בתפ"ח 50148-01-14 בבית המשפט המחוזי מרכז, לפי המוקדם.

שירות המבחן מתבקש להכין תסקיר מעצר על אודות המשיב 2. כדי שלא להקצות משאבים לחינם, מתבקש שירות המבחן להתחיל במלאכת הכנת התסקיר ביום 1.10.2015, אלא אם תינתן עד אז הכרעת דין במשפטו של המשיב 2. אם וכאשר תתבקש הארכת מעצר נוספת, כי אז בד בבד עמה יוגש תסקיר המעצר, כדי שתעמוד לפני בית משפט זה תמונה מלאה, לצורך מתן החלטה בבקשה להארכת המעצר.

ניתנה היום, י"א באב התשע"ה (27.7.2015).

שׁוֹפֵט
